

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Practica Octaviani Vestrii I. C. Foro Corneliensis

Vestri, Ottaviano

Coloniae Agrippinae, 1597

VD16 V 940

De officio contradictarum, eiusque audientia, ac literarum expeditione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63002](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63002)

plomata dicunt, sed unde * factum sit, ut hæc dictio ecclesiasticis scriptoribus tam peculiaris habeatur, arbitror illud esse in causa, quia diplomata quibusdam bullis insigniuntur. Nam insigne quoddam triumphantium ornamentum bullam fuisse satis constat, quam deinde ad conciliandæ virtutis notabiles Romanorum pueri usurpare, ea enim prætextæ usque ad decimum septimum annum utebantur, quo tempore deposita prætexta togam virilem sumebant, ut Cicero in proximo Lelii, & Tranquillus in Augusto meminere. Hinc anni prætextæ pro annis pueritiæ apud Plinium libro 33. & Gellium Noctium Atticarum libro 1. capitu. 23. Et erat hæc bulla (ut Macrobius scribit) rotunda, & in cordis figuram formata. De qua Persius Satyra prima,

Bullaq; succinctis laribus donata pependit.
Unde cum diplomata, ut robur habeant, atque firmitatem bullis pendentibus mimi debeat, ubi Diuorum Petri & Pauli imagines videntur, nimirum si diplomata, bullæ à dignione nomine vocentur, & ab eo, quod soliditatem firmitatemq; præstet. Hinc bellissimè Glossator dixit in clem. 1. de iure iur. quod bulla dicitur plumbum pendens, siue sigillum aureum, vel argenteum, usque adeo, ut tunc literæ dicantur expeditæ, quando sunt plumbatæ, ut Glossæ verbis utar super regula Cancellariæ, 14. & 60. cuius opinio testimonio Alexandri comprobatur responso 115. libro 2. & pro ea multum arridet text. in capitu. licet, de crimine falsi. Unde scriptores ecclesiasticos, quos barbarè in hac dictione bulla loquutos fuisse plerique omnes criminantur, ex prædictis defendi posse existimo. Nicolaus An. Grauatius.

De officio Contradictarum, eiusq; audientia,
ac literarum expetitione.

C A P. V.

SVM-

- 1 Officium contradictarum cur sic appelletur? & quod sit eius munus, & num. 4. & 8.
- 2 Beneficiorum resignationes ubi publicari debeant & expectantium acceptationes.
- 3 Citatio per edictum cum decernitur, in publica audientia legi solet & quare?
- 5 Officium siue audientia contradictarum, quas literas concedere soleat.
- 6 Officium contradictarum præter auditorem, duos habet lectores, & quatuordecim patronos, & quod eorum sit munus.
- 7 Officium signaturæ à certis annis, nedum in rescriptis gratiæ, sed etiam iustitiæ passim dispensat.

QUOD si res iustitiæ concernat, & ad iudices in prouincijs rescribatur, consueverunt desuper literæ etiam sub plumbo expediri. a. Quamobrem habet cancellaria alios expeditores istis rebus iustitiæ præpositos, quorum * officium contradictarum vocamus, ea, ut opinor, ratione, quod si inter impetrantes de persona iudicis de loco agendi iudicii, aliaue rei impetrationem concernente, esset controversia, is qui se expeditioni opponit, solet hæc in audientia audiri. Qua de re habet hoc officium auditorem, qui contradictiones istas audire & definire solet, & super similib. iudex est impetrantium in Rom. Cur. ordinarius, saltem à Papa verò ordinario substitutus, prout inferius intelliges, cum de iudicibus Rom. Cur. dicemus, vnde hanc Pont. audientiam, vocamus publicam, in

* qua

*qua ubi res publicationem desideret, utpote
 acceptationes expectantium, quæ infra tres men-
 ses iuxta regulam de publicandis acceptationi-
 bus fieri solent. Resignationes beneficiorum, ut
 alia regulæ de publicandis resignationibus satis
 fiat, literæ tum iustitiæ, cum etiam mixtæ & me-
 ræ gratiosæ in quibus iudices, vel exequutores
 dentur cum clausula vocatis vocandis solet om-
 nia hac in audientia Pont. publica per certos le-
 ctiores ad hoc deputatos, alta & intelligibili vo-
 ce, quasi per præconem legi, quam audientiam
 propterea Eugenius quartus vocem præconis vo-
 cat, certis literis suis de constitutionibus huius
 officij earumq; observatione editis, unde si quæ
 in ea publicantur tanquã gesta, in publico Prin-
 cipis auditorio censentur omnibus nota. Quare
 * inoleuit quoq; iudiciorum mos, ut citationes,
 quæ per edictum publicum ob non tutum ad ci-
 tandos accessum decernuntur, in hac prius au-
 dientia publica legantur, & exinde ut magis in-
 notescant in valvis basilicæ diui Petri, & certis
 alijs vicinæ citandi ecclesijs assignantur: solēt-
 que publicationes & affixiones huiusmodi sic
 citatum ad comparendum arctare, & nisi com-
 pareat pro contumace victo tamen reputari, vn-
 de si grauetur, quandoque veniat à die habi-
 tæ notitiæ appellat. Amplius * ubi iudices Rom.
 Cur. quem absentem legitimè citatum reputent
 contumacem, solent alteri parti comparenti fa-
 cultatem citandi contumacem per istam audiē-
 tiam concedere, ut videlicet singulæ citationes
 in processu causæ necessariæ contra similes con-
 tumaces per istos lectores hac in audientia le-
 gantur, & quasi per præconem ad singulos actus
 citentur.

Citentur. Hanc facultatem, quam processum per
audientiam contradictarum vocamus, solent iu-
dices pluribus casibus litigatoribus concedere,
utpotè, si quis legitimè citatus non compareat,
& pro contumace habeatur, reproductis citatio-
ne & illius exequutione, si quis semel cõparue-
rit, & non dimisso procuratore acceptate reces-
serit, docto de eius recessu & absentia: dixi autè
acceptante, quia si non acceptantem quis dimi-
serit, & recesserit non cogis aliàs constitutum
procuratorem monere, ut acceptet, vel recuset,
neq; eum ulterius per censuras, vel aliàs cõpelle-
re, prout aliqui ex urbanitate, nonnulli etiam eo-
rum inscitia consueuere, si tamen expediat, vel
aliàs placeat, poteris eadem uti urbanitate. Ego
consueui tantum constitutum procuratorem iu-
dicialiter monere, non etiam ulterius compelle-
re, nisi fortè expediret contradictorem habe-
re. Tertius casus est, si is, qui semel comparuit, &
nullo dimisso procuratore, quod si dimisso non
tamen eo domino litis facto mortuus fuerit, do-
cto extraiudicialiter de eius obitu contra inter-
esse putantes. Item si quis procuratorem dimi-
serit acceptantem, & mors eiusdem Procurato-
ris contigerit, docto similiter de eius obitu, id-
que si absens procuratorem dedit, si verò præ-
sens, & recesserit, docto etiam de eius absentia.
Quo casu voluit quandoque Rota amplius re-
quiri, ut mors Procuratoris principali intima-
retur, Aegid. deci. 495. quæ nostro tempore non
seruatur. Solet * etiam Cancellaria per hæc con-
tradictarum ad iudicis decretum literas iudi-
ciales, quas vocant, maioris iustitiæ litigatori-
bus sub Pontifi. nomine, ac plumbeo sedis sigil-
lo dare,

to dare, vtpote remissorias, sequestratorias, exequutoriales, interdictorias, & brachij sæcularis inuocatorias, reuiso tamen per alterum ex procuratoribus audientiæ toto iudicis processu, eodemque in audientia relato, & per eandem audientiam probato. Amplius ex generali delegatione Pontifi. pro commodiori impetrantium expeditione de pluribus per signaturam concedi solitis (ne pro illis cogeretur supplices diem signaturæ expectare) absque alia ipsius Pon. signatura concedere, habetq; semper officium virum doctrina ac rerum Cancellariæ experientia grauem, qui expeditioni similium rescriptorum præest, & illa eiusdem Cancellariæ mores, ac dicendi formulas pro eius arbitrio similis rescripta postulantibus concedit, negat, atque concedi solita corrigit, quem propterea officij contradictarum correctorem vocamus, quiq; ad hanc effectum habet locum in parco. Solet autem hæc præsertim concedere, vtpote commissiones caussarum ad iudices in prouincijs cū inhibitione sub censuris, cum facultate citandi, per edictum aggrauandi, reaggrauandi, & brachium sæculare inuocandi, cum de rogatione etiam constitutionum Bonif. 8. & concilij generalis, quæ vtique maioris vocantur iustitiæ, prout iudiciales, de quibus suprâ diximus. Amplius & pleraque, quæ dicuntur minoris iustitiæ, & ordinariæ vocantur expeditiones, vtpote simplices caussarum commissiones in forma conquestus, commissiones etiam vnius, vel plurium appellationum in forma sua nobis in quibus seruatur constitutio Bonifa. circa iudicis deputationem, quod videlicet non dentur iudicis extra

tra

tra locum rei ultra duas dietas, confirmationes quoque libertatum & immunitatum alicuius familiarum vel loci, in forma cum a nobis, sub qua solet etiam audientia rescribere, ubi aliquem locum sub protectione Diui Petri & Apostolicæ sedis reciperet. Confirmationes etiam concordiarum & transactionum in forma communi, cum clausula, sicut ritè, & prouidè sine alterius præiudicio & sine prauitate facta sunt, ac ab utraque sponte receptæ, necnō confirmationes fundationis alicuius altaris sub recto alicuius ecclesiæ, ac reueruationis iuris patronatus. Confirmationes etiam beneficiorum exemplo nouæ prouisionis, cum clausula canonicè adeptum, & sicut pacificè & iustè possides, translationes quoque alicuius professi regularis de vno ordine ad alium, non tamen laxioris, sed paræ vel ætioris obseruantia, & hæc in forma gratiosa. Dantur etiam literæ reuocatoriæ eorum, quæ per usurariam prauitatem gesta sunt, præsertim pignorum, ut fructus in sortem computentur, necnō alienationum Ecclesiasticæ rei, quæ in euidentem ecclesiæ damnum factæ essent, non obstantibus literis, instrumentis, iuramento, renunciationibus adiectis pœnis, & confirmationibus apostolicis in forma communi, ac etiam reuocatoriæ literæ omnium, quæ contra aliquem ad sedem Apostolicam venientem post arreptum iter, comperirentur gesta. Dantur quoque literæ volentibus sanctum sepulchrum visitare, sed hodie sunt antiquatæ. Item aliquæ ad Episcopum ordinarium, ut promotus ad sacros ordines diocæsano suo de competenti prouideat beneficio in forma, cum sicut secundum Apostolum.

Literæ

Literæ quoque conseruatoriæ priuilegiarum, alia contra laicos molestâtes clericos super impositionibus laicis imponi solitis, contra prædones & inferentes extraiudiciales molestias, contra parochianos denique non soluentes decimas parcho suo, & si quæ alia in hac audientia petantur non discrepantia à sacris canonibus, concedi solent. Habetque * ista audientia ad hos usus præter auditorem duos lectores omnium præmissorum, quos non nisi scriptores apostolicos eligit, quorum officium perpetuum est, & lectores audientiæ contradictarum vocantur, à quæ stipem singuli habent mensuram quatuor ducatorum. Habet etiam duos notarios, vnum pro Vicecancellario, cuius munus est, omnes publicationes & literarum ac citationum lectiones, quæ dietim in audientia fiunt notare. Alterum pro auditore eiusdem audientiæ, quæ actarius est causarum, quæ coram auditore inter interpretantes contingebant, licet hodie ociosus. Itē habet hæc audientia quatuordecim ipsorum impetrantium patronos seu procuratores, quorum munus est, omnes literas, quæ per hoc officium expediuntur, veluti abbreviatores solent literas gratiæ dictare, ipsasque literas supplicibus vel litigatoribus (receptis iuxta taxationes officij debetis solutionibus) sub nomine Pon. ac Plumbeo Sedis sigillo expeditas dare. Pro quarum expeditione, si iudiciales forent, utpote exequutoriales, sequestratoriæ aliaue similes, solebant litigatores regeſta causarum afferre, ad procuratores dictæ audientiæ, qui soli poterant in ea impetrare impetrantiūq; causas agere vel defendere, ac alia munera prædicta exercere, etiam si

D

princi-

cipalis adesset. Is quem sibi ex aliorum numero
 litigator elegasset processum causæ videbat. to-
 tam eius seriem in audientia recensabat, ac pro
 literarum expeditione instabat, & si audientia
 iudicis processum probasset, literas iudiciales
 petitas cum narratione totius processus sub no-
 mine Ponti, ac plumbo concedebat. Quod si au-
 dientia non probasset iudicis processum, con-
 suevit illum & litigatorem ad iudices, ut meli-
 us ageret, remittere. Sic rarò vel nunquam lite-
 ræ huiusmodi exequutoria, vel alia pro iustitia
 rescribentes à curia exhibant, non nisi iustè & ri-
 tè data, non nisiq; sub candido ac vniformi sem-
 per stylo, grauique ac veneranda forma, ac sa-
 cro sancto Pontifi. nomine, & adorandis Aposto-
 lorum imaginibus expeditæ. Nimirum, si vbi-
 que etiam apud exterarum & finitimas regiones
 recipiebantur, obediebantur, & venerabantur,
 7 veluti diuinæ iussiones. Verùm * à certis annis
 consuevit Signatura in rescriptis iustitiæ mix-
 tis, ac pluribus etiam merè gratiosis, non tamen
 impetrationis beneficiorum omnes ab ista lite-
 rarum expeditione passim dispensare, & per so-
 litam clausulam, per breue sanctitatis vestrae
 hac supplicatione introclusa facultatem conce-
 dere, omnibus petentibus expediendi per Secre-
 tariam sub annulo piscatoris, adeoque frequens
 est ob dispensatione huiusmodi impetrantium
 ad ipsam secretariam aditus, ut rarò fiant per au-
 dientiam similium literalium expeditiones, re-
 maneatque eius auditor ociosus, & ferè anti-
 quata sua iurisdicção. Quò fit, ut quotidie dif-
 formi & obsceno cuiusque in docti ac imperi-
 ti viri dicendi stylo dicta, plerunque etiam in-
 eptias

epitias continentia, utpote si ad magistratus laicos ecclesiastici status cum facultate declarandi, aggrauandi, reaggrauandi, & interdicendi prout sæpius vidi, rescribatur. Varioque, & sæpius incompto, ac ferè illegibili caractere in humili etiam papyro scripta plerunque etiam unde quaque deleta exeunt ad partes rescripta. Amplius consuevit quoque signatura litigatores omnes petentes ab expeditione literarum apostolicarum super sequestrationibus fructuum, remissionibus, & exequutorialibus dispensare, ac de rogando regulis, quas non sine urgenti ratione adiderant antiqui patres, ut non nisi ab hoc graui collegio reuifæ, & non aliàs, quàm sub plumbo expediri possent) passim concedere, ut auditor suo nomine suoque sub sigillo decernant. Quapropter expeditores contradictarum fuerunt pluries apud Pontifi. de præmissis conquesti, sed opinor potius rem ab ipso non satis intellectam. Nam vbi sub Pontifi. sacrosanctoque nomine exirent istæ iudiciales literæ nunc sub prorsus incognito apud regiones, vel plerunque nimis noto Auditoris nomine dantur. Vbi forma erat grauis sub plumbeo Sedis sigillo, ac venerandis Apostolorum imagini. bus, nunc sub simplicis auditoris signo seu sigillo. Vbi aderat & sermonis, & scripturæ candor à tot prudentissimis viris per multa tempora perpolitus, & à tanto collegio omnia reuifæ non nisi iustè, & ritè obtenta exhibant, nunc à quouis indocto (ut dicunt) Copista dictantur ac scribuntur, & innumeræ exoriuntur nullitatum simplegadx, quibus si meo consilio æquipollens accederet auctoritas facilè occurrerem

D a

sed

sed nō desunt in scēna interloquutores, qui huic
tabulæ manum admoueant, & rem ipsam me-
lius absoluant.

ANNOTATIONES.

2
8

QUamobrem.) Non modica* antiquitas erat Au-
ditoris contradictarum dignitas. Nam post Cardi-
nales & Vicecancellarium primas obtinebat, in
præsentia vero antiqua ab illa dignitate longius distat: mul-
tū enim oppressus diminutusq; (si tempora consideremus)
ipsius auditoris est gradus, ut non ab re conqueratur Boni-
facius Vitalinus olim Rotæ præclarissimus auditor in clem.
ne Romani, s. sanè, de electione qui de potestate, quam olim
Auditor contradictarum habebat, nonnihil scribit, qua de re
etiam gloss. Goffr. atque Host. in clem. Auditor de rescript.
Nicolaus Ant. Grauius.

De literarum expeditione per Cameram
Apostolicam.

C A P. VI.

S V M M A R I V M.

- 1 Literarum expeditiones, quæ per cameram a-
postolicam fiunt, expressum pontificis iussum re-
quirunt.
- 2 Pontifex signo crucis iussum & consensum præ-
stat literis per cameram apostolicam expeditis.
- 3 Annata solutionem quis recipiat.

SOLENT quoq; sollicitatores etiam per
Cameram apostolicam, licet cum maiori
dispendio literas expedire, quandoque vo-
luntariè, utpotè, si incuria sua consensum per
notarium cameræ duntaxat recipi faciant. Quo
casu